

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції

(м.Полтава, 10 листопада 2025 року)

Полтава
2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*До Всесвітнього дня науки в ім'я миру
та розвитку, Міжнародного року
кооперативів 2025*

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**XI Міжнародної молодіжної науково-практичної
інтернет-конференції**

(м. Полтава, 10 листопада 2025 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378-053.6(082)
НЗ4

*Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.*

Друкується відповідно до Наказу по університету № 182-Н від 10 вересня 2025 року.

Організаційний комітет конференцій:

О. О. Нестуля, голова організаційного комітету, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ;
Л. Г. Войнаш, співголова організаційного комітету, член Президії Укркоопспілки, директор Департаменту освіти і науки, директор НМЦ «Укоопосвіта», канд. екон. наук;
Н. С. Педченко, співголова організаційного комітету, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;
Н. І. Манжура, заступник голови організаційного комітету, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент директор Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;
Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації ПУЕТ;
Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
С. І. Нестуля, д-р пед. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту лідерства ПУЕТ;
Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру ПУЕТ;
А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;
Л. С. Франко, канд. екон. наук, директор Полтавського фахового коледжу ПУЕТ;
В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;
С. О. Дудник, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ПУЕТ;
Д. А. Фісолоп'як, голова Наукового товариства студентів ПУЕТ;
А. В. Філіпповський, голова Студентської ради університету ПУЕТ;
О. В. Чабан, голова Ради молодих вчених ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.
Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.
Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.
Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

**Наука і молодь у ХХІ сторіччі : збірник матеріалів XI Міжна-
НЗ4 родної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції**
(м. Полтава, 10 листопада 2025 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. –
973 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ.
мовами.

ISBN 978-966-184-486-4

У збірнику представлено тези учасників Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і молодь у ХХІ сторіччі» за тематичними напрямками: «Біотехнології та біоінженерія», «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», «Економіка та міжнародні економічні відносини», «Комп'ютерні науки», «Кооперативна модель розвитку економіки в сучасних глобальних і безпекових викликах сьогодення», «Лідерство та особистісний розвиток», «Маркетинг», «Менеджмент», «Облік і оподаткування», «Освітні науки», «Патріотичне виховання в сучасному педагогічному процесі як складова національної безпеки незалежної України», «Право», «Психологія», «Публічне управління та адміністрування», «Торгівля», «Туризм та рекреація», «Філологія», «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Харчові технології», «Якість вищої освіти: проблеми, виклики перспективи».

УДК 001:378-053.6(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-486-4

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

нестачу ресурсів, підготовки викладачів і мотивації студентів – перспективи розвитку є досить обнадійливими. Поєднання інноваційних методик, цифрових технологій та підготовки нової генерації педагогів здатне вивести рівень володіння англійською мовою в Україні на європейський рівень.

Список використаних інформаційних джерел

- 1 Bolitho R., West R. The internationalization of Ukrainian universities: the English language dimension. Kyiv: British Council, 2017. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/2017-10-04_ukraine_-_report_h5_en.pdf.
- 2 Borg S. The Impact of the English for Universities Project on ESP and EMI in Ukrainian Higher Education: Final Report. 2019. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/efu_impact_report_-_final_version_26_feb_2019.pdf.
- 3 EF English Proficiency Index. URL: <https://www.ef.com/wwen/epi/regions/europe/>.
- 4 Hudzik J. K. Integrating Institutional Policies and Leadership for 21st Century Internationalization. International Higher Education.

АНГЛОМОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕРМІНИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА ТА ЦИВІЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

О. В. Гасій, здобувач вищої освіти ступеня магістра спеціальності В11 Філологія, група ФІЛ б-11, канд. екон. наук, доцент

Полтавський університет економіки і торгівлі

Збагачення спеціалізованого словникового запасу фахівця будь-якої галузі є необхідною умовою його професійного розвитку і починається з опанування неологізмів та їхніх дефініцій. У будівництві та цивільній інженерії воно має особливу вагу, бо спеціалізовані терміни цієї галузі мають технічне значення, яке переважно не збігається з побутовим значенням тих самих слів у загальній мові.

Сутність галузі будівництва та цивільної інженерії полягає у забезпеченні життєвого циклу різноманітних інфраструктурних об'єктів, де важливу роль відіграє інженер, який у сучасних ринкових умовах повинен вміти оперувати не лише технічними, а й економічними категоріями, наприклад, такими як «BoQ» і «unit rates», CAPEX/OPEX, LCCA (lifecycle cost), 5D BIM, «value engineering», «cash-flow», EVM, NPV/IRR тощо.

Отже, вміле оперування такою термінологією є передумовою коректної комунікації зі стейкхолдерами, читання та розуміння специфічної документації, ефективного управління бюджетом і вчасного доступу до новітніх технологій і практик. Дослідженням термінології, у тому числі економічної займалися як українські вчені, зокрема Г. Вознюк [1], І. Кочан [4] та інші, так і закордонні дослідники, зокрема Р. Faber [5], М.-С. L'Homme [6], R. Temmerman [7], які розвинули сучасні підходи до опису спеціалізованої лексики і критерії встановлення перекладацької еквівалентності. Хоча сфера термінологічного перекладу активно вивчається, відчувається нестача глибоких наукових праць, які б фокусувалися безпосередньо на дослідженні особливостей перекладу англомовної економічної термінології у галузі будівництва та цивільної інженерії. Саме тому автори зосередилися на цій проблематиці та здійснюють дослідження у цьому напрямі [2, 3].

Метою дослідження є визначення структурно-семантичних особливостей термінології галузі будівництва та цивільної інженерії, зокрема її економічної лексики. Специфіка та складність проблеми полягає в гібридному характері терміносистеми, де економічні поняття тісно переплітаються з технічними. Це створює систему нерозв'язаних задач, які потребують окремого дослідження та аналізу. Наприклад, поняття «Value Engineering» доцільно передавати як «Оптимізація вартості» або «Управління вартістю», коли дослівний переклад, як-от «інженерія вартості» чи «вартісний інжиніринг», не відображає суті методу, який передбачає не лише аналіз ціни, а й оптимізацію функціональності об'єкта для досягнення найкращого співвідношення «ціна-якість». Аналогічна ситуація спостерігається і з терміном «Bill of Quantities (BoQ)». Його можна перекласти як «Відомість обсягів робіт», однак таке формулювання не повністю передає його юридичний та економічний зміст як ключового документа для тендерів і контрактів. Іншим яскравим прикладом досліджуваної проблеми є термін «5D BIM», який включає в себе не тільки інформаційно-технічну тривимірну модель об'єкта та графік виконання робіт, а й інформацію про кошториси і бюджети, формуючи «п'ятивимірну» інформаційну модель будівельного об'єкта. При цьому якість 5D-інформації залежить від рівня деталізації елементів, класифікації та кодів вартості. Не менш актуальною є проблема адаптації таких понять, як CAPEX (Capital Expenditures – капітальні витрати) та OPEX (Operating

Expenditures – операційні витрати), до української терміносистеми, оскільки їхнє правильне розуміння критично важливе для проектування життєвого циклу об'єкта (LCCA) та прийняття рішень щодо фінансування. Ці терміни у контексті інвестиційних проєктів мають спеціалізоване застосування (класифікаційні правила, межі капіталізації) і вимагають узгоджених дефініцій для уникнення розбіжностей у документації та комунікації фахівців у галузі будівництва та цивільної інженерії.

Отже, проблема полягає не лише у відсутності адекватних відповідників, а й у необхідності систематизації та стандартизації гібридної термінології, що виникла на перетині інженерної та економічної сфер. Дослідження структурно-семантичних особливостей дозволить виявити типові моделі утворення таких термінів, їхні зв'язки та потенційні шляхи для формування уніфікованого українського термінологічного апарату.

Список використаних інформаційних джерел

1. Вознюк Г., Наконечна Г. Чужослови в системі української фінансово-економічної термінології: проблеми адаптації. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології. 2016. № 842. С. 48–50.
2. Гасій О. В., Гасій Г. М., Сухачова Н. С., Іщенко В. Л., Молчанова Н. Ю. Формування професійної підготовки майбутніх філологів-перекладачів галузі будівництва та цивільної інженерії в системі вищої освіти. Закарпатські філологічні студії. 2024. № 37. С. 82–86. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2024.37.13.
3. Сухачова Н. С., Гасій О. В., Гасій Г. М. Структурно-семантичні особливості термінології галузі будівництва та цивільної інженерії. Наука і молодь у ХХІ сторіччі : зб. матеріалів X міжнар. молодіжної наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 28 листопада 2024 р.). Полтава : ПУЕТ, 2025. С. 899–901.
4. Кочан І. Запозичення чужослів у терміносистемах як закономірний процес розвитку мов (на матеріалі фінансово-економічної термінології). У: Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика : колективна монографія. Люблін, 2019. С. 151–161.
5. Faber P. A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language. Berlin; Boston: De Gruyter Mouton, 2012. 307 p.
6. L'Homme M.-C. Lexical Semantics for Terminology: An Introduction. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2020. 263 p.
7. Temmerman R. Towards New Ways of Terminology Description: The Sociocognitive Approach. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2000. 258 p.